

Tidsskrift for **Frøavl**

August - September 2005 · nr. 1

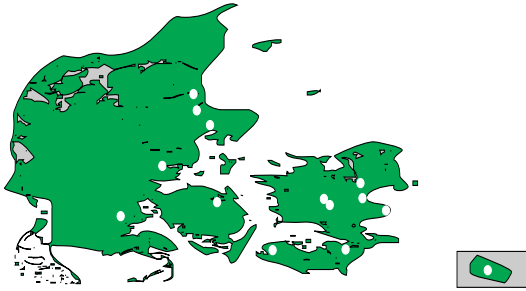
Øget specialisering i frøavl på Nordkær

Dækningsbidragsberegninger for høst 2004

Alm. rapgræs som græsukrudt på frømarkerne

Vi er klar til vækst

DLF-TRIFOLIUM Danmark:

Hovedkontor:

Ny Østergade 9 . Postboks 59 . DK-4000 Roskilde.
Telefon 46 33 03 00 . Telefax 46 32 08 30
DLF-TRIFOLIUM på internettet: www.dlf.dk

Afdelinger på Sjælland:

Ringsted, Smålovsvej 22, Benløse, 4100 Ringsted. Tlf. 57 61 22 77.
Fax 57 67 20 50.

Herfølge, Bjergvej 4, 4681 Herfølge. Tlf. 56 27 40 54. Fax 56 27 40 08.

Afdelingen på Bornholm:

Aakirkeby, Birgersvej 15, 3720 Aakirkeby.
Tlf. 56 97 43 35. Fax 56 97 43 25.

Afdelinger på Lolland-Falster:

Nr. Alslev, Nr. Vedbyvej 1, Postboks 49, 4840 Nr. Alslev.
Tlf. 54 43 43 81. Fax 54 43 43 69.

Nakskov, Stensøvej 1, 4900 Nakskov
Tlf. 54 92 25 11 . Fax 54 92 52 22.

Afdelingen på Fyn-Langeland:

Odense, Højmevej 12, Højme, 5250 Odense SV.
Tlf. 66 17 02 30. Fax 66 17 22 51.

Afdelinger i Jylland:

Hadsund, Produktvej 10, 9560 Hadsund.
Tlf. 98 57 43 66. Fax 98 57 20 59.

Randers, Carlsberggaard, Hadstenvej 20, 8900 Randers.
Tlf. 87 11 41 40. Fax 87 11 41 41.

Langkastrup, Kastrupvej 5, Langkastrup, 8900 Randers.
Tlf. 86 49 45 00. Fax 86 49 50 90.

Hedensted, Odinsvej 20, Postboks 8, 8722 Hedensted.
Tlf. 75 89 00 88. Fax 75 89 02 47.

Skodborg, Industriparken 22, Skodborg, 6630 Rødding.
Tlf. 74 84 85 99. Fax 74 84 84 74.

Planteforædling:

DLF-TRIFOLIUM A/S, Dansk Planteforædling, Research Division
Højerupvej 31, Postboks 19, 4660 Store Heddinge.
Tlf. 56 50 30 23. Fax 56 50 35 24.

Prodana Seeds A/S:

Salg af plænegræs, færdiggræs, hydrosåning, gødning, blomsterløg og konsumfrø
Fåborgvej 248, 5250 Odense SV. Tlf. 63 17 16 00. Fax 63 17 16 19.

Medlemsblad for DLF AmbA

Udgiver: DLF AmbA Oplag: 6.600 stk.

Artiklerne må gengives med kildeangivelse.

Grafisk produktion og tryk:

Litotryk Svendborg A/S

Redaktion:

Lars Johansen (ansvarshavende)
E-mail: lj@dlf.dk

Ny Østergade 9
Postboks 59
4000 Roskilde
Tlf. 46 33 03 00
Fax 46 32 08 30

Redaktionsudvalg:

Landskonsulent Christian Haldrup,
Dansk Landbrugsrådgivning
Landscentret, Skejby . 8200 Århus N.

Seniorkonsulent Rune Munch-Andersen
Patriotisk Selskab,
Ørbækvej 276 . 5220 Odense SØ.

Godsejer Benny Kirkebække Christensen
Hevringholm . 8961 Allingåbro

Avlschef Erling Christoffersen
DLF-TRIFOLIUM A/S . 5250 Odense SV.

Gårdejer Poul Skov Nielsen
Hanebjergvej 2, Sallerup . 4760 Vordingborg

Gårdejer Poul Jensen
Øster Kyvllingsvej 10, Kyvling . 6880 Tarm

Gårdejer Christian Høegh-Andersen
Luenhøj, Sdr. Kirkebyvej 7
4800 Nykøbing Falster

Tidsskrift for **Frøavl**

Forsiden

DLF-TRIFOLIUM afholdt skårøfterdemonstration den 4. august 2005 på Oreby Gods, Lolland-Falster. Læs mere om høstens gang i dette nummer af Tidsskrift for Frøavl.

INDHOLD

Her finder du DLF-TRIFOLIUM	2
Lederen	3
Bedriftsbesøg:	
Øget specialisering i frøavl på Nordkær i Vendsyssel	4
Dækningsbidragsberegninger for høst 2004	7
Forædlingsstationen Hladké Životice	8
Alm. rapgræs som græsukrudt i frømarkerne	10
Vi er klar til vækst	12
DLF informerer	15
Personalia	15

Vi er klar til vækst

Sommermøderne med DLF AmbA's delegerede blev i år afholdt i juni måned. En mødedeltagelse på godt 70% vidner om en stor interesse blandt vore delegerede for DLF AmbA's ve og vel, og denne interesse er vi i ledelsen naturligvis meget glade for. Det er altid inspirerende at mødes og diskutere forhold af betydning for vor virksomhed.

På dette års møder havde vi en frugtbar debat om vor konsolidering og fremtidige udvikling. Konklusionen var entydig.

DLF skal være klar til at udnytte de muligheder, der måtte byde sig for at realisere ny vækst og fremgang til glæde for selskabet og dets ejere. Det er samtidig af afgørende betydning, at frøavlerkontrollen med DLF AmbA koncernen bevares. Derfor er det fortsat nødvendigt at fastholde og udbygge et stærkt kapitalapparat i koncernen for at kunne finansiere en fremtidig vækst.

DLF AmbA har haft en god, sund og stabil udvikling, fordi ejerne har bakket op om virksomheden og de strategiske tiltag - herunder virksomhedsopkøb - vi har foretaget igennem årene. Det har kun været muligt, fordi ejerne har været villige til at lade et fornuftigt overskud blive i selskabets kasse. Derved har det været muligt at udvikle DLF AmbA koncernen til verdens største græs- og kløverfrøkoncern med egen forædling, egne sorter og egne distributionskanaler.

Vi er glade for konklusionerne af sommerens delegeretmøder - vækst - vi er klar!

Læs mere om delegeretmøderne og en ny bonusmodel i dette nummer af Tidsskrift for Frøavl.

Benny Kirkebække Christensen

Øget specialisering i frøavl på Nordkær i Vendsyssel

BEDRIFTS
besøg

Såvel udbyttet som de økonomiske resultater for høst 2004 var for alm. rajgræs historisk høje på Nordkær. Dækningsbidrag II er opgjort til 11.400 kr./ha for alm. rajgræsavl i 2004. De gode resultater skyldes en målrettet indsats, der naturligt nok har bidraget til en større viden om alm. rajgræs. Dyrkningsteknik, gødskning og planteværn udføres efter en nøje fastlagt strategi.

Af Peter Krog-Meyer
Avlschef
DLF-TRIFOLIUM A/S

Gården Nordkær ligger ikke langt fra Limfjorden ved Hals. Her huserer Klaus Åge Bengtson, der er 4. generation på Nordkær. Klaus Åge er 42 år gammel og gift med Anne-Marie. De har 3 børn på 17, 15 og 11 år.

Svineproduktionen ophørte i 1985, og der er ikke længere husdyr på gården, hvis man ser bort fra gyllefluer. Klaus Åge overtog bedriften i 1993, og senere er et par ejendomme blevet tilkøbt. Mandskabet består af Klaus Åge og en medhjælper i ni måneder om året. Derudover trækkes på lidt løs medhjælp.

Klaus Åges virksomhed står i dag på tre ben:

- Planteavl,
- Produktion af Ofyra gyllefluen og
- Nordkær Dræn.

Sidstnævnte har specialiseret sig i gravefri dræning.

Tabel 2: Udbytter i alm. rajgræs høst 2004

Sort	Kg/ha
Belida	1.800
Aristo	1.535
Calibra 4N*	2.151
*1. og 2. års, samleveret med cirka samme udbytte	

Specialisering

Der drives i alt 300 ha, hvoraf to tredjedele er ejet. Bedriftens hovedvægt er altovervejende lagt på frøgræs. Der er sket en stadig specialisering i dyrkningen af græsfrø i de senere år. En oversigt over sædskiftet og sortsvalet for høst 2006 fremgår af tabel 1.

"Vi har haft græsfrø i mange år," fortæller Klaus Åge.

"Det var alm. rajgræs og udgjorde typisk ca. 10% af arealet i sædskiftet. Gennem mange år var vort sædskifte tilrettelagt, så det gjaldt om at få det størst mulige areal med hvede," siger han.

11.400 kr./ha

Begrænsninger i brugen af kvælstof, faldende kornpriser og problemer med flereårshvede gjorde det interessant at se på andre muligheder i sædskiftet. En

Tabel 3: Økonomisk udbytte høst 2004

Afgrøde	DBII kr./ha
Vinterhvede	5.100
Vårbyg	4.800
Alm. rajgræs	11.400

gradvis øgning af andelen af frøgræs i sædskiftet har siden hen vundet indpas på Nordkær. Såvel udbyttet som de økonomiske resultater for høst 2004 var for alm. rajgræs historisk høje. Dækningsbidrag II udgjorde 11.400 kr./ha, se tabel 2 og 3. Klaus Åge er udmærket klar over, at de høje dækningsbidrag ikke vil vare ved, men selv ved et prisfald vil frøet være konkurrencedygtigt med korn.

Fastlagt strategi

Den målrettede indsats har naturligt nok også bidraget til en større viden om alm. rajgræs. Dyrkningsteknik, gødskning og planteværn udføres efter en nøje fastlagt strategi.

Pløjning og såning sker i samarbejde med en nabo, som pløjer med sin 9 furede vendepløj, og Klaus Åge sår med sin 4 meter Väderstad såmaskine.

Der anvendes fra 105 til 125 kg N/ha i handelsgødning. Derudover er der en

Tabel 1: Sædskifteoversigt og sortsvalg høst 2006

År 1	År 2	År 3
Alm. rajgræs	Alm. rajgræs efterårsudlagt	Vårbyg m. udlæg
Vekselafrøder: Vinterraps, vinterhvede (stivbladet svingel)		
Frøgræs til høst 2006		
Alm. rajgræs	Calibra 4N	
Alm. rajgræs	Telstar	
Alm. rajgræs	Capri	
Alm. rajgræs	Falstaff	
Stivbl. svingel	Nordic	

Klaus Åge bruger som andre en del tid på "kommandobroen".

eftervirkning fra gødskning med slam på 20 – 25 kg N/ha. Den højeste tildeling gives til de sildige typer.

Bekæmpelse af græsukrudt er også en mærkesag. Fokuseringen på muligheder med Boxer, Stomp og DFF behandlinger samt muligheden for at anvende Primera Super har Klaus Åge det godt med.

"Det er utroligt vigtigt at få belyst de muligheder. De forsøg, som laves nu, er absolut nødvendige," siger Klaus Åge, som også har en helt klar holdning til Moddus vækstregulering.

"I 2004 havde vi ét af landsforsøgene med Moddus behandling i Belida alm. rajgræs," fortæller han.

"Resultatet viste et merudbytte på ca. 200 kg pr. ha i forsøget, mens resten af marken, som også var behandlet med Moddus, gav over 500 kg mere pr. ha. Udbytteopgørelsen fra hele marken er en effektiv kontrol af forsøgene. En kombination af sprøjtetidspunkt og høsttidspunkt i forsøgsparcerne må have gjort forskellen," vurderer han.

"Jeg går ind for en tidlig sprøjtning (1. knæ) med 0,4 l Moddus pr. ha. Derved har man også muligheden for at lave en splitbehandling 7 – 10 dage senere, hvis det skønnes nødvendigt," siger Klaus Åge.

Svampebehandling udføres, hvis det er nødvendigt. I år er der brugt 0,25 l Amistar mod bladsvampe sammen med Moddus sprøjtningen, hvilket har været tilstrækkeligt.

Partnerskab

Sammen med tre naboer har Klaus Åge dannet selskabet "TEKA I/S" (første bogstav i interessenterens navne), som ejer mejetærskeren, en Claas Lexion 580. Den skal høste ca. 550 ha, og udgifterne fordeles forholdsvis efter arealerne.

Klaus Åge i en veletableret Calibra-mark.

"Det er en stor fordel for os alle fire," siger Klaus Åge.

"De andre har ikke frø, og vi kan derfor strække høsten og derved udnytte maskinens kapacitet rigtig godt. Det er vigtigt at kunne organisere høsten, så alt går op i en højere enhed," pointerer han.

Alle afgrøder vejes ind, så der er styr på udbyttet på hver mark. Et vigtigt kontrolværktøj til sikring af frøkvaliteten er den kendte 10 liters spand, som flittigt bruges til kontrol af rumvægten. Der lægges stor vægt på at kunne tørre frøet optimalt, se tabel 4 på næste side, som

viser en oversigt over tørrekapaciteten på Nordkær.

Det er vigtigt at kunne styre så store mængder, selv om vandprocenten er høj. Tilstrækkelig blæserkapacitet er en forudsætning. En anden ting, Klaus Åge lægger stor vægt på, er, at frøet overalt tørres. Derfor har man et tørreri med kun ca. 10 cm afstand mellem pansertoppene. Kan man bevare spireevnen og have en spireprocent, som er to procent højere ved at fokusere på tørringen, er det samlet flere tusind kroner pr. år på en bedrift som Nordkær.

Aks af Telstar behandlet med 0,4 l Moddus. Småaksene i toppen sidder tættere.

Telstar-mark, der til venstre over strengen er behandlet med 0,4 l Moddus og ubehandlet til højre under strengen. Der er visuel forskel.

Tabel 4: Tørrekapacitet

Planlager nr.	Kapacitet m ²	Blæser hk	Afstand mellem pansertoppe i cm
1.	250	30	30
2.	250	45	10
3.	4-500 m ² - bygges til høst 2006		

Reorganisering naturlig

Klaus Åge er formand for Nordjyllands Frøavlerforening. Han ser det som en stor fordel, at Danske Frøavlere er blevet nedlagt som en selvstændig enhed.

"Reorganiseringen sker som en naturlig følge af strukturudviklingen i primærlandbruget og følgeindustriene. Det er en stor fordel for frøavlerne, at vi nu får en plads i Landsudvalget for Planteavl," mener han.

"Det kan give mere målrettede tiltag f.eks. i forbindelse med forsøgsarbejdet," siger Klaus Åge.

Danmark skal være i front

Klaus Åge er også delegeret i DLF AmbA. Det er naturligt set i forhold til hans store interesse og engagement i frøavl.

Det er vigtigt, at Danmark er i front og bliver i front med hensyn til frøavl i fremtiden. De faglige tiltag som forsøgsmarken på godset Bramstrup samt flere målrettede forsøg ser han som en styrke for frøavlen i Danmark.

En anden interessant diskussion er DLF AmbA's fremtidige kapitalstruktur. Med færre og større avlere kan det på sigt være nødvendigt, at avlerne får mere kapital på navn, vurderer Klaus Åge. Hvornår og hvordan er et åbent spørgsmål. Der findes jo flere modeller til at have tålmodig kapital stående.

"Det er vigtigt, at der er en solid egenkapital. Set i sammenligning med, at store produktionslandbrug ofte handles til mellem 50 og 100 mio. kr., synes en egenkapital på 500 mio. kr. for et internationalt firma ikke overvældende," mener Klaus Åge.

"Man skal være på forkant med tiden og foretage de nødvendige ændringer," siger han.

På samme måde gælder det kommunalreformen. Hals kommune, som Nordkær

ligger i, bliver i fremtiden en del af den nye Aalborg kommune. Her er det nødvendigt med et nyt kommunalt netværk. Ligeledes styrkes fagligheden klart i en ny kommune. Det bør være til fordel for virksomheder som f. eks Nordkær. Et eksempel er administrationen af vandløb, hvor man i fremtiden slipper for opdelingen i kommunale og amtskommunale vandløb.

En dejlig udfordring

Alt i alt ser Klaus Åge fremtiden som en dejlig udfordring.

Klaus Åge - en glad frøavler - uden sin tidligere så velkendte pibe, der nu er lagt væk.

"Det er helt sikkert, at fremtiden kræver stor og øget viden på grund af en større grad af specialisering," siger han.

"Kun ved en stadig udvikling kan dansk landbrug fastholde sin position i fremtiden," slutter Klaus Åge.

Tørrieriet, hvor afstanden mellem tørrekanalerne kun er 10 cm.

Nordkær Dræns maskine til gravefri dræning. Maskinen er importeret fra Holland.

Nordkær med parken, der ligger som en oase.

Dækningsbidragsberegninger for høst 2004

Af Anders Mondrup
Avlsdirektør
DLF-TRIFOLIUM A/S

Det økonomiske afkast på en frøafgrøde afhænger af, hvilken markedspris der er opnået, og dermed hvilken pris der kan betales til avleren, samt det udbytte der er opnået i kg pr. hektar. For græs og kløver blev der i 2004 høstet et relativt udbytte, der var 10 procentpoint under de sidste fem års gennemsnit, hvilket må betragtes som et skuffende udbytte. Samtidig blev

høsten af en dårlig kvalitet, som gav færre kg normal kvalitet end kg renvare. Frøafgrøderne har i de økonomiske beregninger på DB1 niveau i gennemsnit givet et økonomisk udbytte, der er lidt over femårs gennemsnittet på grund af gode priser. Rajgræsserne og stivbladet svingel ligger over, og rødkløver, timothe, strandsvingel, hundegræs og engsvingel ligger under gennemsnittet af de sidste fem år.

Beregninger af dækningsbidrag for høst 2004

Som i de foregående år bringes hermed økonomiske beregninger på høst 2004. Beregningerne fremgår af tabellen, og baggrunden for disse data er som følger:

Udbytte normal kvalitet: den oprensede renvare i kg/ha omregnet til normal kvalitet jævnfør de kontraktlige betingelser.

Bruttoudbytte: den samlede bruttoafregning inkl. EU støtten.

Stykomkostninger: de beregnede omkostninger til udsæd, kemikalier, evt. tørring, rensning, analyser, certificering, rentekrav m.m. Rentekravet udligner normalt de senere betalingsterminer i kløver- og græsfrø i forhold til kornafgrøder.

DB1: afgrødens økonomiske afkast før maskinomkostninger m.m. Vi tager ikke maskinomkostningerne med, fordi de vurderes at variere meget mellem de enkelte ejendomme.

Udbytter og priser på korn, ærter og raps er taget fra Oversigt over Landsforsøgene og fra afgrødekalkuler fra Storstømmens Planteavl/Rådgivning.

Dækningsbidrag 1 - beregnet på frøhøsten 2004 og gennemsnit høst 2000-2004

Art	Høst 2004				DB 1 høst				DB 1 gns 2000-2004	
	Udbytte normal kvalitet kg/ha	Bruttoudbytte kr./ha	Stykomkost. kr./ha	DB 1 kr./ha	2003 kr./ha	2002 kr./ha	2001 kr./ha	2000 kr./ha	kr./ha	Index
Rødkløver	206	4.237	1.850	2.387	2.020	4.839	3.017	4.134	3.279	59
Hvidkløver *)	310	9.259	1.935	7.324	9.029	7.163	7.998	5.927	7.488	134
Timothe	381	5.096	1.730	3.366	6.540	4.628	5.146	7.204	5.377	96
Alm. rajgræs	1.152	10.358	2.456	7.902	8.468	6.958	5.554	5.977	6.972	125
Ital. rajgræs	1.066	8.760	2.506	6.254	7.452	5.929	5.139	4.779	5.911	106
Hybridrajgræs	1.277	11.742	2.410	9.332	7.375	5.698	4.591	3.981	6.195	111
Strandsvingel	919	10.095	2.908	7.187	11.115	7.526	9.730	8.973	8.906	159
Hundegræs	918	8.567	2.730	5.837	8.052	6.299	7.822	9.807	7.563	135
Engsvingel	413	5.128	2.134	2.994	6.510	4.855	6.146	6.056	5.312	95
Rødsvingel	949	9.203	3.012	6.191	7.247	5.125	5.679	7.315	6.311	113
Alm. rapgræs	572	7.551	2.495	5.056	8.423	7.915	9.834	10.271	8.300	148
Engrapgræs	776	10.917	2.809	8.108	7.656	6.931	9.951	9.966	8.522	152
Stivbl. Svingel	989	11.040	2.862	8.178	7.212	5.012	5.277	7.618	6.659	119
GNS kl. og græs	973	9.824	2.649	7.175	8.032	6.418	6.493	7.045	7.033	126
Markært, udsæd	4.800	8.305	1.734	6.571	6.492	6.309	7.293	8.018	6.937	124
Vinterraps	4.100	8.774	2.204	6.570	6.576	4.794	5.594	6.453	5.997	107
Byg 1)	6.100	7.369	1.689	5.680	7.408	6.476	6.760	6.674	6.600	118
Vinterhvede 2)	7.170	7.489	2.394	5.095	6.755	4.565	5.882	5.667	5.593	100
Vinterhvede 3)	8.400	8.326	2.394	5.932	8.051	5.533	6.652	6.717	6.577	118
Vinterbyg 4)	6.500	7.199	1.917	5.282	5.133	4.445	5.097	4.692	4.930	88

*) Der er ikke medtaget udgift til bistader. 1) Byg på god kornjord (gns høst 2004 i DK = 4.960 kg/ha). 2) Vinterhvede gns. udbytte i DK. 3) Vinterhvede på god kornjord. 4) Vinterbyg gns. udbytte i DK. Ærter: 1.14 kr./kg, raps: 1.55 kr./kg, byg: 0.80 kr./kg, hvede: 0.68 kr./kg og vinterbyg: 0.71 kr./kg.

Forædlingsstationen Hladké Životice har 10- doblet frøsalget på 10 år

DLF-TRIFOLIUM ejer 66% af aktierne i frø- og forædlingsvirksomheden Hladké Životice s.r.o i Tjekkiet. Selskabet har været gennem en betydelig vækst siden privatiseringen i 1995 og er i dag den næststørste græs- og kløverfrøvirksomhed i Tjekkiet. Sorterne sælges ligeledes i bl.a. Danmark gennem DLF-TRIFOLIUM.

Artiklen fra Tjekkiet er skrevet af Vladimír Cernoch (t.h.), chefforædler og Zdeněk Petružela, adm. direktør for Forædlingsstationen Hladké Životice s.r.o., Tjekkiet

Hovedbygningen med forsøg i forgrunden.

I det nordøstlige hjørne af Tjekkiet ca. 40 km fra Tjekkiet's tredjestørste by Ostrava ligger Forædlingsstationen Hladké Životice s.r.o. Herfra drives i dag en forædlings-, produktions-, og salgsvirksomhed af kløver- og græsfrø med en direkte frøomsætning på næsten 2.000 tons. Derudover foregår der en licensproduktion på stationens sorter i såvel Tjekkiet som i udlandet.

Det betyder, at frøsalget er mere end 10-doblet på 10 år siden privatiseringen.

Afsætningen finder især sted på det tjekkiske og slovakiske marked. Det slovakiske marked er teknisk set et eksportmarked, men historien gør, at det nærmest betragtes som hjemmemarked. Endelig foregår der en eksport til andre lande, især i nærområdet.

Det tjekkiske frømarked anslås til at udgøre ca. 5.500 tons, hvilket inkluderer lucerne. Det slovakiske marked er noget mindre og skønnes at udgøre godt 2.000 tons. Forædlingsstationen Hladké Životice er den næststørste aktør i både foder- og plænesektoren i Tjekkiet. I Slovakiet er selskabet det største. Denne position er dels skabt med baggrund i selskabets traditionelle gode produkter og navn i Tjekkiet og Slovakiet og dels af DLF-TRIFOLIUM's generelle stilting og omdømme i branchen.

Vækst og rationalisering

Den kraftige vækst i salg og omsætning har sammen med en rationalisering af virksomheden igennem årene, herunder afvikling af egentlig landbrugsdrift, betydet, at forædlingsstationen Hladké

Životice har kunnet fremvise overskud i alle årene, bortset fra i 1997.

I sommeren 1997 var der betydelige oversvømmelser i store dele af det nordøstlige Tjekkiet, og Hladké Životice gik heller ikke ram forbi. Bortset fra hovedbygningen, som er placeret på en bakketop, blev de fleste af virksomhedens faciliteter oversvømmet. Det havde naturligvis en negativ indvirkning på driften af frøforretningen, men også på forædlingsindsatsen, da forsøg gik tabt. Resultatet kunne aflæses i regnskabet for 1997, som altså viste røde tal på bundlinjen.

Det skalsamtidig nævnes, at den tjekkiske stat yder et vist tilskud til tjekkisk planteforædling. Disse subsidier, der tilfalder forædlerne direkte, er blevet reduceret igennem de senere år og meget tyder på, at støtten helt vil bortfalde om få år. Det er usikkert præcist hvornår, men det er forventningen i branchen, at det vil ske i 2006 eller 2007, hvorefter virksomheden skal leve af egne indtægter fra frøsalg og licenser.

Tradition for frøproduktion i Tjekkiet

Der er lang tradition for frøproduktion og -forædling i Tjekkiet, og landet har generelt gode betingelser for landbrugsproduktion. Tjekkiet, der befolknings- og arealmæssigt er ca. dobbelt så stort som Danmark, består af to regioner, nemlig Bøhmen i vest og Moravia i øst.

Bøhmen er generelt bjergrigt, mens især de sydøstlige dele af Moravia er dækket af sletter. I de bøhmiske dale dyrkes bl.a. korn, humle og kartofler. I lavlandet dyrkes især

Historie

Forædlingsstationen Hladké Životice blev grundlagt i 1947 som en af flere forædlingsstationer under den overordnede, nationale og statsejede plante-forædlingsstation Roznov for det daværende Tjekkioslovakiet. Fokus har fra starten været på forædling af græs og kløver med hovedvægten lagt på rødkløver (tetraploid) og de kortvarige rajgræsser (tetraploid). Med tiden blev programmet udvidet til en række fodergræsarter. Forædling af plænegræsser startede i 1970'erne, og den første plænesort, hvenesorten Golf, blev listet i 1976.

I forbindelse med omvæltningerne efter kommunismens fald blev Forædlingsstationen Hladké Životice inkorporeret i det statslige frøselskab Oseva Praha og Trubsko. Sidstnævnte blev oprettet med henblik på at privatisere statsejede virksomheder.

I 1995 blev Forædlingsstationen Hladké Životice privatiseret, da syv ledende medarbejdere købte stationen af Trubsko. De nye ejere savnede kapital til at udvikle virksomheden, hvilket resulterede i, at DLF-TRIFOLIUM og IØ Fonden under Udenrigsministeriet trådte ind med yderligere kapital og ekspertise. Ejerfordelingen var herefter følgende: de syv tjekkiske ejere havde 50% af aktierne og DLF-TRIFOLIUM og IØ fonden havde de resterende 50% af aktierne.

I løbet af de følgende 10 år har stationen udviklet sig betydeligt både forædlingsmæssigt og kommercielt. De tjekkiske aktionærer er alle på nær én blevet købt ud, således at DLF-TRIFOLIUM i dag besidder 66% af aktiekapitalen, IØ Fonden 27% og Vladimir Cernoch 7% af aktiekapitalen.

Forædlingsstationen Hladké Životice har i dag over 50 græs- og kløversorter på liste i forskellige lande, primært i Tjekkiet, Slovakiet, Østrig, Schweiz, Tyskland, Frankrig og Danmark.

korn og sukkerroer, sidstnævnte produktion er dog faldet betydeligt i de senere år. Det er også i disse områder en stor del af den tjekkiske frøproduktion finder sted. Herudover er der en betydelig animalsk produktion i Tjekkiet.

Forædlingsstationen Hladké Životice producerede kløver- og græsfrø på ca. 3.500 ha i 2004, heraf ca. 1.000 ha rødkløver i Tjekkiet. Produktionen sker primært på egne sorter, hvoraf en mindre del bliver produceret på vegne af DLF-TRIFOLIUM til videreomsætning gennem DLF-TRIFOLIUM's salgsskema. Den tjekkiske frøproduktion er traditionelt konkurrence-

Forædlingsstationen Hladké Životice sælger frøblandinger, som udbyttet testes på stations forsøgsmarker.

dygtig inden for de kortvarige græsarter og rødkløver.

Frøproduktionen kontraheres i Hladké Životices nærområde, som også er et betydeligt område for tjekkisk frøproduktion. Ellers er den tjekkiske græsfrøproduktion spredt rundt i det meste af Moravia samt dele af Bøhmen. I alt blev der i Tjekkiet høstet græsfrø på ca. 15.000 ha og rødkløver på ca. 3.200 ha i 2004.

For at kunne håndtere den vækst, selskabet har været igennem siden privatiseringen, er der investeret i større og mere effektive rense- og lagerfaciliteter. Ca. 70% af avlen tages ind og renses på selskabets produktionsanlæg. Den resterende del renses af frøaverne selv.

Forædling mod det kontinentale klima

Græs- og kløverforædlingsprogrammerne hos Forædlingsstationen Hladké Životice er fokuseret på udvikling af arter og sorter til det kontinentale klima i Central-europa. Forædlingsprogrammets stærke arter udgøres af rødkløver (tetraploid), de kortvarige arter af rajgræs (italiensk og westerwoldisk) samt festulium. Sidstnævnte er krydsninger af rajgræs og svingel, og forædlingen af denne ellers upåagtede art begyndte allerede i 1960'erne.

I dag er festuliumsorter under afprøvnings eller listet i en række forskellige lande, og arten klarer sig fint i konkurrence med de traditionelle fodergræsarter. Festuliumsorter som Perun og Hykor er testet med gode resultater under danske forhold og indgår i DLF-TRIFOLIUM's sortiment rettet mod det danske fodergræsmarked. Herudover er Forædlingsstation Hladké Životices sorter også testet med gode resultater i eksempelvis Canada. Foruden

de nævnte arter er der mindre programmer i alm. rajgræs, engrapgræs og strand-svingel samt i hejre og draphavre.

Integration af programmer og metodik

I takt med, at DLF-TRIFOLIUM øgede sit ejermæssige engagement i forædlingsstationen Hladké Životice, skete der ligeledes en gradvis integrering af programmer og metodikker under hensyntagen til nogle mere overordnede principper i DLF-TRIFOLIUM koncernen.

Det har bevirket, at artsspektret i forædlingsprogrammet er blevet indsnævret, og Hladké Životice i dag er hovedansvarlig for forædlingen af visse arter på vegne af koncernen. Stationens sorter testes således i DLF-TRIFOLIUM's internationale testnetværk. Endelig er DLF-TRIFOLIUM's forædlingsmetodik blevet indarbejdet i forædlingsarbejdet. Sammenholdt med investeringer i moderne forædlingsteknologi og -maskiner har ovenstående integration udmøntet sig i en rationalisering og effektivisering af forædlingsafdelingen.

Total set er medarbejderantallet reduceret med 27% siden 1996. Der er i dag 35 medarbejdere ansat hos Forædlingsstationen Hladké Životice.

Forædlingsstationen Hladké Životice har investeret i rense- og lagerfaciliteter, hvor der renses på to renselinier.

Alm. rapgræs som græsukrudt i frømarkerne

Af Birthe Kjærsgaard
Avlschef
DLF-TRIFOLIUM A/S

Uønsket græsukrudt er ofte en begrænsning for valg af frøafgrøde. På trods af stadig tilgang af nye produkter til bekæmpelse af græsukrudt bliver problemerne med

græsukrudt stadig større. En af de græsarter, vi i disse år ser invadere frømarkerne, er alm. rapgræs. I engrapgræs er det ompløjningsårsag, da alm. rapgræs ikke kan renses fra engrapgræs. I andre frøafgrøder er alm. rapgræs udbyttereducerende og kan i nogle situationer medføre store udbyttetab. Et udbyttetab på 50% på grund af alm. rapgræs kan godt forekomme. Meget forurenede afgrøder ser vi både i rajgræs, hundegræs, engsvingel og strandsvingel.

Alm. rapgræs - botanisk

Varighed. Alm. rapgræs er en flerårig plante, som gror i løse tuer. Rodsyste-

Problemerne med alm. rapgræs som græsukrudt bliver stadig større. I visse arter er alm. rapgræs som ukrudt ompløjningsårsag. Det går også ud over udbyttet i bl.a. alm. rajgræs, men også i strandsvingel og hundegræs, hvis ukrudtstrykket af alm. rapgræs er stort. Forsøg viser, at frø af alm. rapgræs bevarer spireevnen i adskillige år, og bekæmpelsen heraf er et langt, sejt træk.

met er meget forgrenet men ret overfladisk. En plante af alm. rapgræs kan stort set altid hives op med roden, selv under tørre forhold. Plantens overjordiske skud kan ligge hen ad jorden og slå rod. Alm. rapgræs er med sit overfladiske rodsystem meget afhængig af fortløbende, god vandforsyning.

Krav til etablering. Alm. rapgræs skal vernaliseres og dermed igennem en vinter for at danne frøstængler. Selv ved meget sen fremspiring i efteråret vil planten den følgende vækstsæson danne frøbærende skud. Fremspiringen af alm. rapgræs har været ualmindelig stor i efteråret 2004 - sikkert fordi der var rigelig nedbør i efteråret 2004 i forhold til de foregående år. I denne vækstsæson har man set alm. rapgræs i marker og på ejendomme, hvor denne ukrudtsplante ikke er forekommet tidligere.

Tidlighed. Alm. rapgræs gror meget tidligt til i foråret og modner også af meget tidligt. Allerede i slutningen af juni måned har planterne dannet modent

Alm. rapgræs kan bekæmpes i sædskiftet, men da det er flerårigt, kræver det, at intet alm. rapgræs (gamle planter) får lov til at gro igen og sætte frø.

Alm. rapgræs optræder først i kanten af marken, men inden længe er forureningen slæbt ind på hele arealet. Vil man være frøavlser, skal alm. rapgræs bekæmpes totalt i det mellemliggende sædskifte.

frø. Konkurrencemæssigt har planten en fordel i, at den udvikles og optager vand og næring tidligt på vækstsæsonen, før kulturafrøden starter væksten. Specielt alm. rajgræs, men også strandsvingel og hundegræs hæmmes stærkt i det tidlige forår, hvor ukrudtstrykket af alm. rapgræs er stort.

Frøene. Frøene er meget små, ca. 2/3 størrelse af engrapgræs. 1.000 frø vejer 0,22 gram. Alm. rapgræs er meget spildsomt. Frøene på de stængler, som står ovenud af afgrøden, drysser af. Frøene på de stængler, som er gået i leje ned i afgrøden, spredes med mejetærskeren, når den forurenede afgrøde høstes. Bekæmpelse af alm. rapgræs er altså et langt sejt træk.

Frøenes holdbarhed i jord. På Flakkebjerg har man undersøgt frøenes overlevelsessevne i jorden. Desværre holder frøene spireevnen i jorden igennem adskillige år. I forsøg, hvor frøene var lagt

i 25 centimeters dybde i 3 år, viste det sig, at 12% af alm. rapgræsfrøene holdt spireevnen. Samme tal for engrapgræsfrø var 6%. På Flakkebjerg udføres for øjeblikket yderligere undersøgelser med alm. rapgræs og frøenes spireevne i forskellige sammenhænge.

Bekæmpelse

Bekæmpelsesstrategi i vintersæd uden udlæg. I marker med græsukrudt er én tidlig græsukrudtsprøjtning i vintersæden ikke nok, hvis græsukrudtstrykket skal reduceres. Strategien kan enten være to sprøjtninger i efteråret eller en sprøjtning i efteråret og en opfølgende sprøjtning i foråret. Den anden sprøjtning kan i nogle tilfælde reduceres til en sprøjtning af forpløjninger og i lavninger samt andre fugtige områder, men pas på! De forurenede pletter er altid større, end man regner med. Anvendelse af to produkter med forskellig virkemekanisme reducerer risikoen for resistensdannelse. To forskellige virkemekanismer kunne f.eks. være Boxer og Stomp i efteråret og Hussar, Monitor eller Primera i foråret.

Sædskifte og jordbehandling. Jo flere vårafgrøder des mindre alm. rapgræs, men da alm. rapgræs er flerårigt, kræver det, at intet alm. rapgræs (gamle planter) får lov til at gro igen og sætte frø i vårafgrøden.

Har der i en afgrøde været alm. rapgræs, som har smidt frø i marken, gælder det om at få frøene til at spire, før frøene vendes ned i jorden. Der er ikke spirehvil i alm. rapgræs. I et fugtigt efterår er det derfor godt at lade frøene ligge ovenpå jorden i så lang tid som muligt. Jo mere vand jo bedre for det sætter spireprocessen hurtigt i gang. I et efterår med mindre nedbør klarede man før i tiden græsukrudtsproblemerne med stubharven.

Alm. rapgræs i udlægsmarken. Primera er godkendt til hvede og vårbyg med udlæg af rødsvingel og engsvingel. Samme mulighed er ikke godkendt til strandsvingel og hundegræs, men kan anvendes for egen risiko, da Primera jo er godkendt i kornet. I praksis er strandsvingeludlæg ikke hæmmet i betydelig grad af Primera, hvor hundegræs ser ud til at påvirkes lidt mere end strandsvingel.

Alm. rapgræs i frømarken

Alm. rapgræs i engrapgræs er ompløjningsgrund. Har der været alm. rapgræs i engrapgræssets udlægsmark, bør ompløjningsbeslutningen tages, før der ofres mange penge og energi på at forsøge at fjerne veletablerede planter af alm. rapgræs. Vi har i dag ingen effektive midler til at bekæmpe alm. rapgræs i engrapgræs, hvis planterne allerede har tuestørrelse. Nyfremspirede planter af alm. rapgræs bekæmpes både med Boxer, Stomp og

Hussar, men kun planter med max. 4-5 blade. Reglone har visse år god effekt på alm. rapgræs og kan reducere frømengden med op til 50 - 75%, når det bliver rigtig vinter kort efter behandlingen, men det kan man jo ikke bestille! Er du i tvivl om, det var alm. rapgræs, der stod og tittede op igennem dæksædsafgrøden, så kontakt din frøavlskonsulent og få udlægget tjekket.

Ved større forekomst af alm. rapgræs i rajgræs, hundegræs og strandsvingel bør frøafgrøden ompløjes.

Alm. rapgræs i almindelig rajgræs. Premiera kan anvendes i foråret med off-label godkendelse. Boxer kan anvendes til bekæmpelse af nyfremspiret alm. rapgræs i efteråret med off-label godkendelse.

Alm. rapgræs i hundegræs. Primera kan i efteråret anvendes med off-label godkendelse.

Alm. rapgræs i rødsvingel og stivbladet svingel. Fusilade og lignende produkter kan anvendes i efteråret og i foråret og bekæmper alm. rapgræs 100%.

Alm. rapgræs i flereårs-frømarker

Der bliver kun mere alm. rapgræs med årene i en frøafgrøde uafhængigt af, hvor meget der ofres på kemien! De gamle planter overlever, og nye spildfrøplanter vil altid komme til.

Alm. rapgræs i frømarken må bekæmpes, da det kan påvirke udbyttet i bl.a. alm. rajgræs negativt.

Vi er klar til vækst

Af Lars Johansen
Redaktør
DLF-TRIFOLIUM A/S

Vi er klar til at udnytte de muligheder, der måtte byde sig for at realisere ny vækst og fremgang til glæde for DLF AmbA og dets ejere, men frøavl

er kontrollen med koncernen skal bevares, hvilket blandt andet indebærer, at den hidtil førte konsolideringspolitik må fortsætte.

Det var det overordnede budskab fra DLF AmbA's delegerede ved årets sommermøder den 8. og 9. juni i henholdsvis Køge og Kolding til bestyrelse og direktion. I alt 110 delegerede var tilmeldt møderne, hvilket afspejler en mødedeltagelse på mere end 70%.

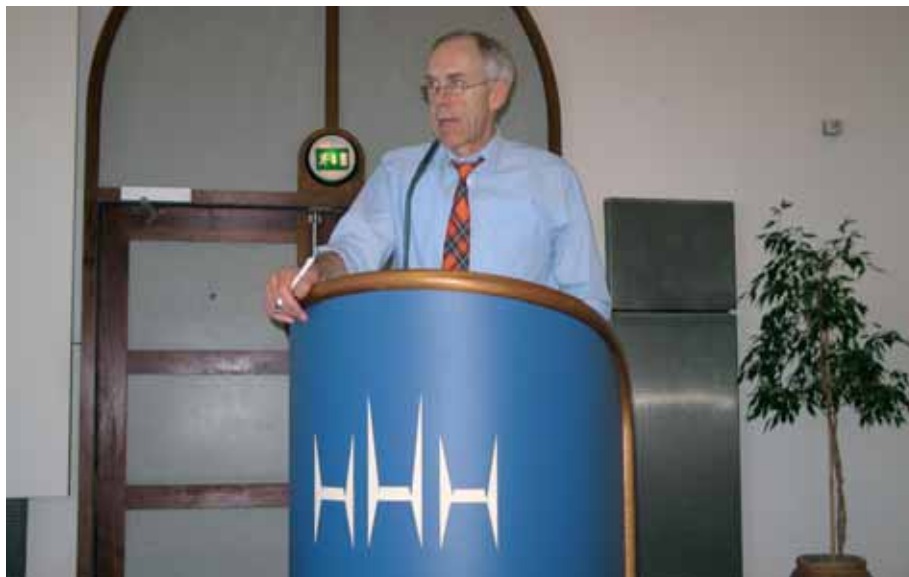
Bonusmodel

Benny Kirkebække Christensen, formand for bestyrelserne for DLF AmbA og DLF-TRIFOLIUM A/S, indledte sit oplæg til debatten om vækst og finansieringen heraf med at orientere de delegerede om bestyrelsens beslutning om at introducere en bonusmodel i afregningssystemet til hel eller delvis afløsning af den hidtidige model, hvor der årligt er overført mellem 5 og 6 mio. kr. fra DLF-TRIFOLIUM til DLF AmbA. Overførslen har skullet dække DLF AmbA's udgifter bl.a. til den årlige tilskrivning på de personlige driftsfondsonti. Ændrin-

Adm. direktør Aksel Nissen fremlagde forskellige vækstmuligheder som oplæg til temadiskussion om fremtidig vækst og finansiering heraf.

Sommerens delegeretmøder gav opbakning til ledelsens hidtidige konsolideringspolitik. Intet ønske blandt DLF AmbA's delegerede om at svække frøavl

Formand Benny Kirkebække Christensen benyttede bl.a. delegeretmøderne til at orientere om en ny bonusmodel.

gen skyldes, at skattevæsenet ikke har villet acceptere at yde DLF-TRIFOLIUM fradrag for overførslen.

Den nye model går ud på, at der bliver mulighed for at udbetale en bonus direkte til DLF AmbA's avlere svarende til mellem 0 - 5% af afregningsbeløbet. Bonusen, som udbetales årligt og kun til DLF AmbA medlemmer, vil være stærkt variabel og helt afhænge af bl.a. markedsudviklingen og konkurrencesituationen, men til gengæld vil pengene hurtigt komme til udbetaling til avlerne i de gode år. Formanden vurderede samtidig, at det kan blive vanskeligt at fastholde 15% af driftsfondskapitalen på navn. Men afregningsprisen vil fortsat være vort succesparameter nr. 1, understregede Benny Kirkebække Christensen.

Udviklingen er gået stærkt

Herefter gik formanden over til at berøre DLF's stade.

"Udviklingen er gået stærkt hidtil, men jeg tror, globaliseringen gør, at det vil gå endnu hurtigere fremover. Bestyrelsen og direktionen i DLF mener, at vi skal have vækst, faktisk vil vi allerhelst gå forrest - helt ærligt tror vi ikke,

der er noget alternativ", sagde Benny Kirkebække Christensen.

Dette synspunkt vandt også genklang hos delegeretkredsen, som efter en god debat gav klar opbakning til fortsat at udvikle frøvirksomheden i et internationalt perspektiv. Kravet til og succeskriteriet for vækst er, at det ultimativt skal komme DLF AmbA og dermed de danske frøavlere til gode.

"Den hidtidige vækst har kunnet realiseres med baggrund i en overskuds- og konsolideringspolitik, der har gjort det muligt at opbygge en egen kapitalreserve i virksomheden, som suppleret med länefinansiering har gjort det muligt at gennemføre endda relativt betydelige virksomhedsopkøb, senest Cebeco Seeds Group. Samtidig er bl.a. forædling og biotekaktiviteterne finansieret 100% over driften", sagde Benny Kirkebække Christensen endvidere i sit oplæg.

Omsætning 6-doblet

Siden etableringen af DLF-TRIFOLIUM er omsætningen 6-doblet, og selskabet er gået fra at være baseret på opformering af fremmede sortsejeres sorter til i dag at være et næsten globalt frøfirma - faktisk

verdens største - med egen forædling, egne sorter og egen markedsføring.

"Denne gode udvikling har vi gennemført som et andelsselskab i harmonisk symbiose mellem selskab og ejere - dette samtidig med at en masse private frøfirmaer har givet op, typisk af økonomiske årsager. Så jeg vil tillade mig at konkludere, at amba-systemet i vort tilfælde har fungeret", sagde Benny Kirkebække Christensen.

"Jeg vil også sige, at DLF ikke kunne have gennemført denne udvikling, hvis ejerne ikke havde været villige til at lade et fornuftigt overskud blive i selskabets kasse", understregede han.

Hvad har ejerne så fået for at lade selskabet forvalte ejernes penge, spurgte formanden retorisk og gav selv flere bud herpå.

En god frøkontrakt

"Det vigtigste udbytte er for mig at se sikkerheden for at kunne få en god frøkontrakt", sagde Benny Kirkebække Christensen.

Hadde selskabet været ejet af rene kapitalinteresser, argumenterede formanden, ville ejerne alene have været optaget af at indkøbe frøet til den lavest mulige pris, og det lige meget hvor frøet blev produceret. Et andet ejerskab havde endvidere betydet, at avlerne ikke selv kunne bestemme selskabets udvikling og politik i modsætning til i dag, hvor avlerne har denne indflydelse, ikke mindst via valg af delegerede og bestyrelse.

Et andet, kontant udbytte af ejerskabet er en meget konkurrencedygtig afregning. Det er og vil vedblivende være et centralt mål i DLF-TRIFOLIUM's strategiplaner, at selskabet skal afregne bedst. Det viser sig eksempelvis ved, at DLF-TRIFOLIUM som gennemsnit har afregnet 800 kr./ha mere end de danske konkurrenter for frøhøsten 2003.

Herudover nævnte formanden, at tilskrivningerne til driftsfondskontienerne har været 2-3 gange større end den aktuelle, årlige markedsrente.

Kapitalisering over bedriften

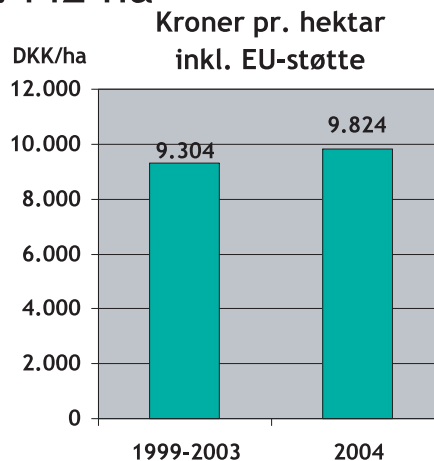
Den ultimative gevinst ved ejerskabet realiseres imidlertid først ved udtrædelse af selskabet:

"Kapitaliseringen af DLF-medlemskabet sker endeligt ved salg af landbrugsjorden", sagde formanden.

En stærk egenkapital og soliditetsgrad er nødvendig for på den ene side at kunne realisere vækst og på den anden side at bevare DLF AmbA's kontrol med en stærk international frøkoncern som DLF-TRIFO-

Kløver- og græsfrøhøsten 2004 I alt 73.442 ha

- Udbytte (renvare)
 - 1.017 kg./ha
 - 1.047 kg./ha (5 års gns.)
- Afregningspris
 - 7,38 kr./kg.
 - 6,25 kr./kg. (5 års gns.)

Græs- og kløverfrøhøsten 2004

LIUM. Fra de delegeredes side blev der udtrykt tilfredshed med den hidtidige konsolideringspolitik. Der var nogle ideer til nye finansieringskilder, men det er et utvetydigt krav, at frøavlerkontrollen over koncernen skal bevares. Der var således ringe lyst til eksempelvis at lade DLF-TRIFOLIUM børsnotere for derigennem at styrke kapitalberedskabet til vækst, da det samtidig ville betyde en udvanding af DLF AmbA's ejerskab.

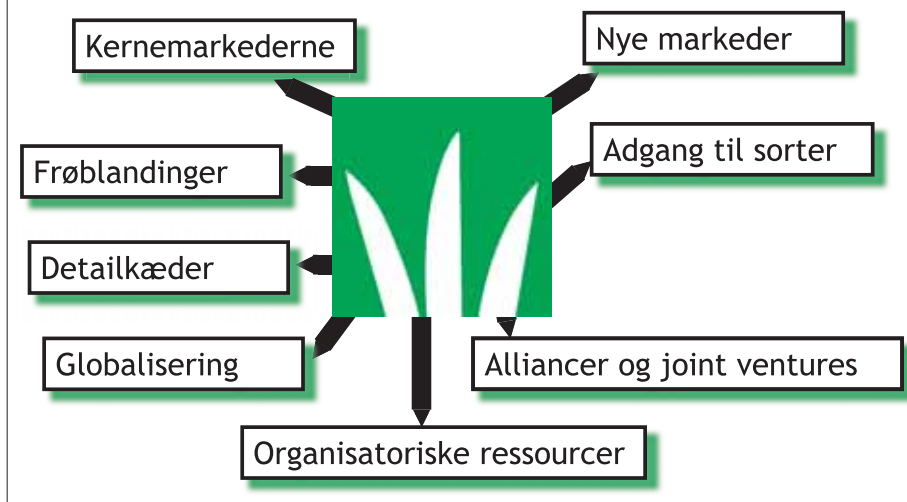
Muligheder for vækst

Vækst kræver kapitalressourcer, men ikke alene det. Vækst kræver også, at mulighederne er der, og at man organisatorisk er klar til at "hugge" til, når de byder sig. Som det fremgik af adm. direk-

tør Aksel Nissens oplæg til diskussion om emnet "Fremtidig vækst og finansieringen heraf", så synes mulighederne mange.

Vækst kan ske organisk igennem investering i den eksisterende virksomhed, eksempelvis i forskning og udvikling, et effektivt produktionsapparat, salg og markedsføring samt i organisation og medarbejdere. Vækst kan også ske gennem opkøb af virksomheder for dermed at få adgang til eksempelvis sorter, distributionskanaler, varemærker (brands), kompetencer etc. Vækst kan komme fra kernemarkederne, men også fra fjernere markeder, hvor mulighederne for at deltage i lokal oparbejdning og distribution af frø kan være attraktive. Vækst kan komme ved at inddrage nye

Ideer til fremtidig vækst

Ideer til fremtidig vækst

Delegeretmødet øst for Storebælt blev holdt på Hotel Hvide Hus i Køge og deltagelsen var stor.

produkter eller serviceydelser i produktprogrammet, som kan markedsføres og sælges til nuværende kunder, og som kan understøtte salget af kerneprodukterne.

Risici og usikkerheder

Benny Kirkebække Christensen afsluttede oplægget til debat om fremtidig vækst ved at understrege, at ny vækst altid er forbundet med risici og usikkerheder.

"Det kan kræve investeringer, som ikke nødvendigvis altid vil medføre stigende frøavlsarealer i Danmark, men som vil være med til at sikre afsætning af danskproduceret frø. Det vil medføre, at koncernen i en global konkurrence vil være relativt mindre afhængig af dansk frø, men igennem sin struktur skulle blive i stand til også i fremtiden at kunne

honorere den ønskede frøproduktion på konkurrencedygtig vis", sagde han.

Efter debatten takkede ledelsen de delegerede for en konstruktiv debat og vil i den forestående strategiplanlægningsproces tage disse input med. Den nuværende strategiplan for DLF-TRIFOLIUM udløber ved udgangen af regnskabsåret 2005/06, og nye mål for en kommende strategiperiode efter 30. juni 2006 skal således fastlægges.

Mange ind i frø

Udover temaet om fremtidig vækst og finansiering gav Aksel Nissen en overordnet gennemgang af økonomien i frøavlens høst 2004 samt udviklingen i selskabet i regnskabsåret 2004/05.

Truels Damsgaard, salgsdirektør i DLF-TRIFOLIUM, gav et markeds-mæssigt tilbageblik på sæsonen 2004/05 og kommenterede den forventede markeds-situation for den nye sæson. De lave kornpriser har lokket mange planteavlere ind i frø, og høstarealet i EU er stigende ikke blot i Danmark, men også i Holland, Frankrig og Tyskland.

Avlsdirektør Anders Mondrup, DLF-TRIFOLIUM gav en status på høsten 2004 og kikkede ligeledes fremad. Afgrøderne stod efter hans vurdering generelt godt. Der var behov for varme og stabilt vejr for at sikre en god bestøvning og gode høstforhold.

Endelig gav Aksel Nissen en status på den nuværende strategiplan, hvilket bl.a. også var et oplæg til den efterfølgende debat og vækst og finansiering.

Fremtidig vækst og finansiering heraf var temaet for gruppediskussioner. Her fra delegeretmødet i Køge.

Mere kvælstof tak!

De forskellige indlæg gav anledning til spørgsmål og debat fra salen. Her blev spørgsmål om bl.a. principper for lagerleje rejst. Der var glæde over, at det lykkedes at hæve kvælstofnormerne til frøgræs, men der var også bred enighed om, at der er behov for mere. Der arbejdes fortsat med at etablere den dokumentation, som skal bruges som løftestang til at hæve normerne nok engang.

Det var også blevet bemærket, at DLF-TRIFOLIUM opgiver GMO-foderroen. Årsagen er, at med de nye regler i EU om godkendelse af GMO-produkter er der udsigt til nye, kostbare og langvarige forsøg med roen, og ud fra en kommerciel vurdering er potentialet heraf for ringe.

Høst 2004's spireproblemer især i strandsvingel og rødsvingel gav ligeledes anledning til spørgsmål. Anders Mondrup nævnte i den forbindelse, at der i prøver er fundet svampeangreb, den såkaldte blind seed disease, som vi ikke siden 1960'erne har registeret i Danmark. Angrebene sker typisk under kolde og fugtige forhold, men blind seed disease forklarer ikke alene de dårlige spireresultater.

Delegeretmødet vest for Storebælt blev holdt på Hotel Scandic i Kolding og fremmødet var stort.

Delegeret Christian Bruun fremlægger resultatet af en gruppes diskussion.

Af Anders Mondrup
Avlsdirektør
DLF-TRIFOLIUM A/S

Høstudsigten 2005

Vi kan se tilbage på en rigtig god forårs vækstsæson for vore græs- og kløverafgrøder. Vi fik en god vækststart med tilpas tempera-

tur og fugtighed og derefter en relativ lang kølig periode i maj og begyndelsen af juni. Der var gode bestøvningsforhold i juni/juli måned, også for hvidkløver, så grundlaget for en pæn høst er til stede. Høstvejret har været fint til de tidlige typer, men i den sidste del af juli og i begyndelsen af august har vejret været meget ustadigt, og det har især drillet hvidkløveravlerne.

I skrivende stund er der høstet en stor del af de tidlige arter som engrapgræs, engsvingel, stivbladet svingel, ital. rajgræs, strandsvingel og hundegræs, samt en stor del af alm. rajgræs. Også det meste af hvidkløveren er i hus. På vore afdelinger er der indvejet 19% af høsten, så prognoserne

Vi havde mange fagligt spændende markvandring rundt i Danmark, og for første gang kunne vi også fremvise DLF-TRIFOLIUM's forsøgsprogram. Den 20. juni var der markvandring i forsøgsarealet hos godsejer Karl Peter Sørensen, Ussingård, der ligger ca. 10 minutters kørsel fra Hedensted. Her er der forsøg med Moddus og kvælstof.

er stadig noget usikre, men tabellen viser et foreløbigt skøn over høstudbyttet i de tidlige arter.

For arterne hvidkløver, rødkløver, strandsvingel, hundegræs og alm. rajgræs er der ikke leveret ret meget endnu, så det er svært at sige ret meget om udbytter, men de meldinger, vi får fra avlerne, tyder på pæne udbytter også for disse arter. Især hvidkløvermarkerne har set fantastisk flotte ud, og de første meldinger viser, at der er også er meget frø i hvidkløveren.

Afhængig af vejret, som jo har været meget drilsk de sidste 14 dage, for den sidste del af høsten kan det nok på nuvæ-

rende tidspunkt siges, at vi får en høst, der ligger ca. 10 % over en gennemsnitshøst med nogen variation mellem arterne.

Meldinger fra marken har været, at det i år er en meget nem høst at tærskes. Afgrøden har været nem at skille ad, og der er tale om nogle høje rumvægte på råvaren. Vore rensemaskiner viser samme tendens, og der er væsentligt mindre svind end normalt – og især i forhold til sidste år. De høje rumvægte på varen tyder på, at det er gode og veludviklede frø. Vi kender endnu kun lidt til spireevnen, men ud fra de første resultater skulle der ikke være problemer med denne.

Art	Prognose for udbyttet kg/ha	Prognose baseret på andel leveret af høsten
Engrapgræs	1.050	39%
Rødsvingel	1.450	27%
Stivbl. svingel	1.250	43%
Engsvingel	1.050	77%
Ital. rajgræs	1.400	45%

Personalialia

50 år

Lagerarbejder **Julius Friis Rasmussen**, Hedensted fylder 50 år den 14. september 2005.

60 år

Lagerarbejder **Ole Nielsen**, Nakskov fylder 60 år den 22. august 2005.

Direktør **Torben Lunde** fylder den 20. september 60 år. Efter sin agronomuddannelse i 1973 og nogle år som frøavlsleder i det nyetablerede Dansk Planteformodling i Børkop kom Torben Lunde til Boelshøj ved Store Heddinge på Stevns som leder af Dansk Planteformodling i august 1977.

Ved DP's fusionering ind i DLF-TRIFOLIUM A/S i 1989 blev Torben Lunde direktør for DLF-TRIFOLIUM's forædling og senere for Business Development divisionen, der i marts 1995 blev over-

flyttet til DLF-TRIFOLIUM's hovedkontor i Roskilde.

Torben Lunde forhandler og styrer i dag DLF-TRIFOLIUM's licensaftaler inden for korn, raps, ærter og roer, der enten genererer løbende indtægter fra virksomheder, som har vore sorter i licensproduktion, eller som er licensaftaler, DLF-TRIFOLIUM har indgået med andre forædlere om rettigheder til produktion og salg på deres sorter.

Derudover har Torben Lunde en række firma- og branchepolitiske opgaver, hvor han i medfør af sine mange tillidshverv og sin store kontaktflade via sit virke i ind- og udland værdsættes for sin dygtighed og seriøsitet. Her skal blot nævnes formandsposten i Dansk Frøhandlerforening, bestyrelsesposter i Brancheudvalget for Frø, Foreningen af danske Stammeejere af Mark- og Havefrø samt

Plantedirektoratets udvalg for plante genetiske ressourcer og Metodeudvalget. Dertil kommer bestyrelsesposten i ESA, den europæiske frøhandlerorganisation, hvor Torben Lunde er formand for markfrøsektionen.

Vi ønsker Torben Lunde til lykke med fødselsdagen, som markeres med en reception på dagen fra kl. 13.00 Ny Østergade 9, 3. sal, Roskilde.

Aksel Nissen

Analyseassistent **Mona Karin Jensen**, Roskilde fylder 60 år den 3. oktober 2005.

Analyseleder **Anna Lise Holleufer**, Randers fylder 60 år den 9. oktober 2005

Vi ønsker alle til lykke med dagen.

Afs.
DLF-TRIFOLIUM A/S
Ny Østergade 9
Postboks 59
4000 Roskilde

B **PP**
Porto betalt
Danmark

Returneres ved varig
adresseændring

Der findes da andre skånsomme måder at fjerne grove græsser på...

Fusilade X-tra tåles af flere end 200 kulturer

Fusilade X-tra er den effektive løsning mod grove græsser i rødsvingel og stivbladet svingel. Og samtidig så skånsom at du helt frem til blomstringstidpunktet ikke behøver at være bekymret for din afgrøde.

Så hvis du helst er fri for pillearbejde, falder valget nemt på Fusilade X-tra.

Fusilade X-tra - det er ikke for ingenting, at vi har markedets bredeste registrering.

Syngenta Crop Protection A/S.
Tlf: 32 87 11 00. Fax: 32 87 11 99. E-mail: dk.syngenta@syngenta.com
Syngenta markedsfører en række planteværnsmidler: Amistar, Boxer, Calaris, Karate, Moddus, Pirimor, Reglone, Shirlan, Topik, Unix og Zenit.
Samtlige produkter er registrerede varemærker. Medlem af Dansk Planteværn.

syngenta
www.syngenta.dk